

Dosarul nr. 2r-373/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: V. Holban)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Panov, Ș. Pruteanu, I. Țurcan)

DECIZIE

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Sultan Oxana,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Aeriană „AIR Moldova” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Oxanei Sultan cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională a Oxanei Sultan împotriva Companiei Aeriene „AIR Moldova” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la micșorarea cuantumului sumelor reținute și repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 30 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de Sultan Oxana împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă:

La 27 septembrie 2018 ÎS Compania Aeriană „AIR Moldova” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Oxanei Sultan, solicitând încasarea sumei de 81.074,84 de lei cu titlu de datorie și 2.432,24 de lei taxa de stat.

Prin încheierea protocolară din 10 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, reclamanta ÎS Compania Aeriană „AIR Moldova” a fost înlocuită cu succesorul său în drepturi Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL.

La 11 octombrie 2019 Oxana Sultan a depus cerere reconvențională, concretizată ulterior, împotriva Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL, solicitând obligarea micșorării sumei datoriei anulate în anul 2017 cu 24.784,16 lei și să recalculeze suma reținerilor respective în rezultatul micșorării sumei impozabile, informarea Serviciului Fiscal de Stat conform legislației în vigoare despre micșorarea sumei impozabile pentru anul 2017 cu 24.784,16 lei și despre micșorarea reținerilor respective în rezultatul micșorării sumei impozabile și încasarea sumei de 2.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea inițială depusă de Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL. S-a

încasat din contul Oxanei Sultan în beneficiul Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL suma de 81.074,84 de lei cu titlu de datorie și 2.432,24 de lei taxa de stat, în total 83.507,08 lei. A fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de Oxana Sultan ca neîntemeiată.

La 31 decembrie 2020 Sultan Oxana a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale. Totodată, a indicat apelanta că apelul desfășurat îl va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 30 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Sultan Oxana împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

La 23 aprilie 2021 Sultan Oxana a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 30 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului Sultan Oxana a indicat că este eronată concluzia Curții de Apel Chișinău precum că cererea de apel a fost depusă în afara termenului legal, or, aceasta nu a fost depusă la 31 decembrie 2020, după cum a stabilit instanța de apel, dar la data de 29 decembrie 2020 prin intermediul oficiului poștal, cu scrisoare recomandată, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr. DS2060024141AR, bonul de plată, precum și din informația de pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei”.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 30 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa Oxanei Sultan la 12 aprilie 2021, însă nu se atestă date de recepționare (f.d. 160).

Totodată, în cererea de recurs Sultan Oxana a menționat că a luat cunoștință cu încheierea contestată la 09 aprilie 2021, accesând Portalul Național al Instanțelor de Judecată.

Astfel, recursul declarat la 19 aprilie 2021 este în termen.

La 19 mai 2021 în adresa Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL a fost expediată copia recursului declarat de Sultan Oxana, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 177, 179).

La 10 iunie 2021 Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL a depus referință, solicitând respingerea recursului, cu menținerea încheierii din 30 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, pe care o consideră legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră

că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului **este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii**, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Din norma dată de drept rezultă că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 30 noiembrie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă acțiunea depusă de Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL și respinsă acțiunea reconvențională depusă de Oxana Sultan.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 31 decembrie 2020 Sultan Oxana a depus cerere de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale. Totodată, apelanta a indicat că apelul desfășurat îl va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Ca urmare, prin încheierea din 30 martie 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a restituit apelul declarat de Sultan Oxana ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând legalitatea încheierii instanței de apel, în raport cu circumstanțele cauzei, motivele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Sultan Oxana, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării

dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din CPC, iar apelanta nu a solicitat repunerea cererii de apel în termen în conformitate cu art. 116 din CPC.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 30 noiembrie 2020, iar cererea de apel a fost depusă de către Sultan Oxana abia la 31 decembrie 2020, pe când termenul-limită de declarare a apelului a expirat la *30 decembrie 2020 inclusiv*.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. ***La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.*** Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată, că deși apelul a fost depus de Oxana Sultan peste termenul legal de atac, totuși apelanta nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din CPC, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal.

Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din CPC, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar *la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.*

Prin urmare, Oxana Sultan, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuia să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege, or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelanta să înainteze personal această solicitare.

La acest capitol se rețin prevederile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de Oxana Sultan precum că este eronată concluzia Curții de Apel Chișinău că cererea de apel a fost depusă la 31 decembrie 2020, peste termenul prevăzut de lege, deoarece aceasta a fost depusă nu la data stabilită de instanța de apel, dar la data de 29 decembrie 2020 prin intermediul oficiului poștal, cu scrisoare recomandată, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.

DS2060024141AR, bonul de plată, precum și din informația de pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei” (f.d. 171-173).

Or, înscrisurile menționate nu pot fi considerate ca probatorii, în special avizul de recepție nr. DS2060024141AR, în situația în care în acesta nu este indicată nicio informație din care ar rezulta că se atribuie anume la prezenta cauză civilă, și anume: ce acte au fost expediate în adresa Judecătorei Chișinău, sediul Centru, numărul la dosar, sau cel puțin judecătorul-raportor, în acesta fiind indicat doar expeditorul și destinatarul.

Mai mult ca atât, nici la cererea de apel nu este anexat vre-un plic din care ar rezulta că apelul a fost depus prin intermediul oficiului poștal, la fel, nici în borderoul dosarului la filele 144-152 nu se atestă existența a vreo unui plic atașat la cererea de apel.

Dat fiind cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept legală și întemeiată încheierea din 30 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Se reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin

repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Oxana Sultan.

Se menține încheierea din 30 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania Aeriană „AIR Moldova” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Oxanei Sultan cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională a Oxanei Sultan împotriva Companiei Aeriene „AIR Moldova” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la micșorarea cuantumului sumelor reținute și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic